

Zarrab davasında kritik gün... Jüri seçimi başlıyor

Türkiye nefesini tuttu, ABD'deki Reza Zarrab davasına kilitlendi. Zarrab davasında bugün kritik gün... Dava için, savunma ve savcılığın katılımıyla jüri seçimi yapılacak. ABD'deki ceza davalarında, sanığın suçlu olup olmadığına, mahkemede hazır bulunan jüri karar veriyor. Hakim ise, jürinin "suçlu" kararı vermesi halinde, sanığın alacağı cezanın niteliğini ve "ne kadar" olacağını belirliyor. Peki Zarrab davası nedir, ne değildir? İşte davayla ilgili merak edilen tüm detaylar...

ZEYNEP GÜRCANLI

Yayınlanma: 11:20 - 27 Kasım 2017

Güncellenme: 13:48 - 27 Kasım 2017

Aa

12 JÜRİ ÜYESİ SEÇİLECEK

“Zarrab davası” olarak New York Güney Bölge Federal Mahkemesi’nde başlayan dava süreci, Reza Zarrab’ın savcılık ile anlaşığına ilişkin bilgiler üzerine “Mehmet Hakan Atilla” ve “Halkbank” davasına dönüşmüştü.

Davanın jürili duruşma aşamasında 12 jüri görev yapacak.

Duruşmalar için jüriler, [ABD](#) vatandaşlarının seçmen ya da sürücü ehliyeti numaralarına göre belirleniyor. Sırası gelen ABD vatandaşı, jüri olmak için mahkemeye davet ediliyor. Böylece her duruşma için, görev yapacak jüri sayısından daha fazla kişiyi içeren bir “jüri havuzu” oluşturuluyor.

Bu jüri havuzuna dahil olan ABD vatandaşları, “iş ya da özel hayat” gerekçesiyle bu görevi erteleyebiliyor. Ancak jüri görevi ertelenen ABD vatandaşı, otomatik olarak bir sonraki duruşmanın jüri havuzuna kaydırılıyor. Bazı eyaletlerde, bir kaç kez çeşitli gerekçelerle jüri görevini erteleyen ABD vatandaşları için “zorla getirilme” kararı bile alınabiliyor.

JÜRİ NASIL SEÇİLİR?

Jüri seçiminde, davaya bakan Hakim'in yanı sıra, savcılık ve savunma da hazır bulunuyor. Üzerinde önceden anlaşılan sorular jüri havuzunda yer alan kişilere soruluyor. Verilen yanıtlar çerçevesinde, savcılık ya da savunmanın belirli sayıda jüri üyesinin o duruşmada görev almasına itiraz hakkı bulunuyor. Savunmanın 10 jüri üyesine, savcılığın ise 6 jüri üyesine itiraz etme hakkı vardır. Bu sayı, cezası idam olan suçlarda her iki taraf için de 20 jüriye itiraz edebilmeye kadar varabilir.

JÜRİ HANGİ DAVALARDA GÖREV ALIR?

ABD'de jüri sistemi, hem davanın başında, hem de sonunda devreye giriyor.

Cezası 6 aydan çok olan tüm davalara jüri bakıyor (Trafik suçu gibi hafif suçlar, boşanma gibi aile davaları ile çocuk davaları ise jürisiz yapılıyor)

İKİ ÇEŞİT JÜRİ VAR; BÜYÜK JÜRİ VE DURUŞMA JÜRİSİ

BÜYÜK JÜRİ- ABD yargı sisteminde, ceza davalarında savcılığın resen dava açma yetkisi bulunmuyor. Savcılık, yürüttüğü bir soruşturmanın eldeki kanıtlar açısından dava açma aşamasına geldiğine inandığında, “büyük jüri” toplanıyor.

Dava açılma aşamasında görev yapan jüriye “büyük jüri” denmesinin nedeni, duruşma jürisine göre daha kalabalık olması. Büyük jüri, en az 12 kişiden oluşuyor. Büyük jüri oturumları “gizli” yapılıyor. Büyük jüri, savcının ortaya koyduğu iddia ve kanıtları dinleyerek, dava açılıp açılmamasına karar veriyor. Büyük jüri oturumundan, hakkında dava açılacak kişinin bile haberi olmayabiliyor.

Büyük jüri, sanığı korumak için ABD sistemine dahil olmuş bir yöntem; Böylece tek bir kişinin, yani savcının, tek başına bir kişi ya kişileri suçlamasının önüne geçiliyor.

Büyük jüri oturumları gizli yapıldığından, bu jüride yer alan kişilerin de konuşulan kanıtları kamuoyuna açıklaması konusunda yasak bulunuyor. Bu yasağı delen, büyük jüri oturumunda ortaya konulan kanıtları açıklayan jüri üyesi hakkında bir yıl hapis cezası veriliyor.

Nitekim Zarrab davasında da büyük jüri Aralık 2015'te toplanarak, New York Güney Bölge Federal Savcılığının Reza Zarrab hakkındaki iddiaları için “dava açılmasına” hükmetmişti. Ancak büyük jürinin bu kararı “mühürlenmiş” ve kamuoyuna açıklanmamıştı. Daha sonra, Mart 2016'da ABD'ye giden Reza Zarrab, Amerikan topraklarına indiği anda, üç ay önce büyük jüri tarafından onaylanıp, gizlilik kararı koyulmuş Aralık 2015 tarihli iddianame gerekçesiyle gözaltına alınmıştı.

New York'ta bu hafta başlayacak ve kamuoyuna açık olarak görülecek Zarrab/Atilla duruşmasında ise “duruşma jürisi” yer alacak.

DURUŞMA JÜRİSİ- Duruşma jürisi, 6 ila 12 kişiden oluşuyor. Sayı olarak da çoğu zaman büyük jüriden az olduğu için, “küçük jüri” olarak da anılabiliyor. Duruşma jürisi, savcılık ve savunma tarafından duruşmalar boyunca ortaya koyulan sanığın aleyhinde ve lehindeki tüm deliller ile tanıkları dinliyor, ardından da sanığın atılı

suçları işleyip işlemediğine karar veriyor.

İki jüri arasındaki en büyük fark ise, “şüphe” konusunda ortaya çıkıyor.

Büyük jüri, sanığın suç işleme “şüphesi” üzerine yargılanmasını kabul ederken, duruşma jürisinden sanık hakkındaki delilleri kesinlikle ikna edici bulmaları beklenir. (Standard of proof-ispate standardı ilkesi)

ZARRAB DAVASI NEDİR, NE DEĞİLDİR...

Mart 2016’ta, ABD’ye girişinde gözaltına alınan İran asıllı iş adamı Reza Zarrab’ın adıyla anılan dava, son dönemde Zarrab’ın Savcılıkla anlaşıp “itirafçı” olduğu bilgileri üzerine, “Mehmet Hakan Atilla” ya da “Halkbank” davasına evrilmişti.

Yaklaşık 1.5 yıldır devam eden dava sürecinde, toplamda dört iddianame yayınlandı, 9 kişi “sanık” olarak bu iddianamelerde yer aldı.

İşte Zarrab davasında başladığı gündən bu yana yaşananlar;

*** ZARRAB İDDİANAMESİ ARALIK 2015’TE KABUL EDİLDİ; BU İLK İDDİANAMEDE ÜÇ SANIK VARDI**

Türkiye, New York’ta açılan davayı Mart 2016’da Reza Zarrab’ın Miami’de gözaltına alınmasıyla duydu. Ancak Zarrab aleyhine New York Güney Bölge Federal Savcılığı tarafından hazırlanan ve “büyük jüri” tarafından onaylanan iddianame tarihi Aralık 2015’e dayanıyor. Davanın bu ilk iddianamesinde üç kişi “sanık” olarak yer alıyor.

İran asıllı, sonradan Türk vatandaşlığı alan Reza Zarrab’ın dışında, Zarrab’ın çalışmanı Camelia Jamshidy ve İran vatandaşı Hossein Najafzadeh, Zarrab yakalanana kadar gizli tutulan iddianamede yer alan sanıklar.

*** ZARRAB NEYLE SUÇLANDI?**

İlk iddianamede isimleri yer alan üç sanık 4 ayrı suçtan, toplamda 75 yıl hapis cezası isteniyordu. Ana suç olarak, ABD’nin İran’a yönelik yaptırımlarının delinmesi yer alıyordu. (Türkiye’de yaygın şekilde konuşulunun aksine, Zarrab davası ABD’nin İran’a yönelik yaptırımları üzerinden açıldı. Hiçbir iddianamede, Türkiye’nin de üyesi olduğu BM’nin İran’a yönelik yaptırımlarına ilişkin bir ibare yer almıyor). ABD, 1979 İran devriminden itibaren aşama aşama sürekli İran’a tek taraflı olarak yeni yaptırımlar koydu. Son dönemde İran’ın izlediği nükleer program bu yaptırımlar iyice genişlemişti. ABD’nin ambargo kararları Temsilciler Meclisi ve Senato’dan geçerek “yasa” haline getirilmişti . Zarrab davasındaki iddianamelere bu çerçevede, “ABD yasalarının ihlal edilmesi” anlamına geliyor. İddianamede Zarrab hakkında dört ayrı suçlama var; ABD’yi dolandırmak, İran ambargosunu ihlal etmek, bankacılık sahtekarlığı ve karapara aklama. Bu suçlardan dolayı Reza Zarrab için toplamda 75 yıl hapis cezası istiyor. (ABD dolandırmaktan 5 yıl, İran yaptırımlarını ihlal etmekten 20 yıl, bankacılık sahtekarlığından 30 yıl ve karapara aklamaktan 20 yıl) . İddianamede Zarrab’ın İran devleti ve İran kurumları adına çalışarak, kurduğu komplo şebekesi ile İran’a yönelik yaptırımları, İran lehine ihlal ettiği iddia ediliyor.

*** İLK İDDİANAMEDE TÜRKİYE BAĞLANTISI YOKTU**

Reza Zarrab ve diğerk iki kişi aleyhine hazırlanan ilk iddianamede Türkiye bağlantısı sadece Zarrab'ın Türkiye topraklarında kurduğu şirketler üzerinden geğiyordu. Zarrab'ın Türkiye'de ünlü hale geldiği 17-25 Aralık operasyon dosyalarına yönelik ilk iddianamede hiçbir atıf yoktu. İlk iddianamedeki en büyük kanıt ise, Zarrab'ın e-postaları arasında bulunan, İran Dini Lideri Hamaney'e yönelik yazılmış bir mektup taslağı oluşturuyordu. Mektupta Zarrab, Hamaney'e İran'ın açtığı “ekonomik cihadın gönüllü neferi” olduğunu anlatıyordu.

*** SAVCI “TERÖR BAĞLANTISINI” KEFALET SÜRECİNDE ORTAYA ATTI**

İlk iddianamede Zarrab ve diğerk iki kişi sadece “nitelikli dolandırıcılık” ile suçlanıyordu. Bu suçlar ile, “terör finansmanı” arasında ise herhangi bir bağ kurulmuyordu. Ancak Zarrab'ın kefaletle salıverilip, tutuksuz yargılanma isteğine karşılık Savcılık ilk kez “terör desteğinden” söz etti. Savcılık Mayıs 2016 tarihli dilekçesinde bir dip not olarak, Zarrab'ın işlediğini iddia ettiği dolandırıcılık suçuyla, dolaylı olarak İran'ın teröre desteğine finans sağladığı bilgisi mahkemeye sunuldu.

*** 17-25 ARALIK DOSYASI RESMEN KANIT OLDU**

Zarrab'ın kefaletle tutuksuz yargılanma isteğine karşılık Savcılığın verdiği itiraz dilekçelerinde ilk kez Türkiye'deki 17-25 Aralık operasyonları da kanıt oldu. Savcılığın, Zarrab'ın tutuklu yargılanması için verdiği kanıtlar arasında, telefonundan elde edilen e-mail yazışmaları, mesajlaşmalar, fotoğrafların yanı sıra, “kanıt G-exhibit G” olarak 17-25 Aralık polis raporu da resmen dava dosyasına dahil oldu.

*** DOSYADA İLK ERDOĞAN ADI; EMİNE ERDOĞAN'IN VAKFINA BAĞIŞ**

Yine kefalet görüşmeleri sırasında ilk kez “Erdoğan” ismi de dava dosyasına girdi. Ancak bu ismi dosyaya sokan Savcılık değil, bizzat Reza Zarrab'ın avukatları oldu. Zarrab'ın avukatları Mayıs 2016'da, müvekkillerinin “iyi insan olduğunu” kanıtlamak için mahkemeye, Türkiye'de çeşitli yardım kuruluşları, dernek ve vakıflara yaptığı bağışların listesini sundular. Bu listede en çok dikkat çeken ise, Zarrab'ın Emine Erdoğan'ın kurucusu olduğu TOGEM-DER adlı derneğe yaptığı 7 milyon dolardan fazla bağış maktubu oldu. Zarrab'ın avukatları ayrıca müvekkillerinin tutuksuz yargılanması için kefalet olarak 10 milyon doları nakit, 50 milyon dolar bono güvencesi ile, elektronik kelepçe ile kendi tutacağı bir dairede ev hapsi önerdi. Ancak ne bağış maktubları, ne de güvence paraları davaya bakan Hakim Richard Berman'ı ikna edemedi. Berman, Zarrab'ın kefaletle tutuksuz yargılanma başvurusunu Haziran 2016'da reddetti.

*** HAKİM VE SAVCI'NIN FETÖ BAĞLANTISI İDDİASI VE ZARRAB'IN RED-İ HAKİM TALEBİ**

Zarrab New York'ta ilk kez hakim karşısına çıktığı Mart 2016'da, davaya bakan Hakim Richard Berman kendisinin bir süre önce Türkiye'de bir uluslararası mesleki toplantıya katıldığını açıklamış, toplantı hakkında bilgi vermiş ve Zarrab'ın avukatlarına “bu durum hakkında itirazınız varsa, davayı başka bir hakim'e devredeyim” teklifinde bulunmuştu. Zarrab'ın avukatları ise bu durumun Hakim Berman'ın tarafsızlığını etkilemeyeceği gerekçesiyle, davanın Berman'ın mahkemesinde devam etmesine olur vermişlerdi. Ancak Zarrab'ın kefaletle serbest kalıp, tutuksuz yargılanması zora girince, avukatlar daha önce itiraz etmedikleri toplantıyı bahane göstererek, Hakim Berman için “red-i hakim” talebinde bulundular. Yaklaşık üç ay süren red-i Hakim tartışmalarında Zarrab'ın avukatları, Hakim Berman'ın İstanbul'da katılmış olduğu toplantının FETÖ bağlantılı

bir hukuk şirketi tarafından düzenlendiğini ortaya koydular. Savcılık ise, davaya Berman'la devam etmek yönünde görüş bildirdi. Sonuçta Eylül 2016'da Hakim Berman, red-i Hakim başvurusunu reddetti. Zarrab'ın avukatları ise Berman'ın bu kararını temyize götürmedi.

* İKİNCİ İDDİANAME

ZARRAB'IN KARDEŞİ HAKKINDA DA İDDİANAME YAYINLANDI

TERÖR BAĞLANTISI RESMEN İDDİANAMEYE GİRDİ

Zarrab davasında ikinci iddianame Kasım 2016 tarihinde açıklandı. Bu iddianamede, daha önceki üç sanığa bir isim daha eklendi; Zarrab'ın kardeşi Mohammed Zarrab.

Savcılık bu ikinci iddianameye, nitelikli dolandırıcılığa ek olarak, teröre finans sağlama iddiasını da ekledi. İran'ın Irak ve Suriye'ye "yasadışı yollardan silah, mühimmat, savaşçı göndermesine" ilişkin detayların yer aldığı bu ikinci iddianamede, Zarrab, kardeşi Mohammed Zarrab, Camelia Jamshidy ve Hossain Najafzadeh'in "ilişkide olduğu İran şirketleri" arasında Mahan Air de sayıldı. İran Devrim Muhafızları ve buna bağlı El Kudüs Ordusu'nun da Tahran merkezli Mahan Air aracılığıyla hem Suriye'ye, hem de Irak'a silah ve savaşçı geçirdiği iddiasına yer verildi.

* ZARRAB, TRUMP'IN DANIŞMANLARINI AVUKAT TUTTU

Kardeşi hakkında da iddianame yayınlanmasının ardından Zarrab, "rüya takımı" olarak nitelendirilen avukatlar ekibine iki yıldız ismi daha dahil etti. 2017 başında, ABD Başkanı Donald Trump'a en yakın isimler olarak görülen New York'un eski Belediye Başkanı ve eski savcı Rudolph Giuliani ile ABD'nin eski Adalet Bakanlarından Michael Mukasey, resmen Zarrab'ın vekaletini aldılar. Giuliani ve Mukasey'in de davaya dahil olmasıyla Amerikan kamuoyunun Zarrab davasına ilgisi arttı. Savcılık da, ön duruşmalardan birinde, Giuliani ve Mukasey'in, Ankara'ya giderek Saray'da Cumhurbaşkanı [Recep Tayyip Erdoğan](#)'la görüştiklerini açıkladı. Bunun üzerine iki avukat, Saray'da Erdoğan ile görüştiklerini yazdıkları birer dilekçe ile resmen mahkemeye bildirdiler. Giuliani, Saray'daki Erdoğan görüşmesinin amacını "ABD ulusal çıkarlarına yardımcı olacak bir diplomatik anlaşma sağlamak" olarak açıklarken, Mukasey "davaya devletten devlete bir çözüm" için çalıştıklarını ifade etti.

* HALKBANK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ATILLA GÖZALTINA ALINDI

ÜÇÜNCÜ İDDİANAME ORTAYA ÇIKTI

Mart 2017'de Zarrab davasına yeni bir isim daha dahil oldu; Görevi gereği New York'a giden Halkbank Genel Müdür Yardımcısı Mehmet Hakan Atilla, temasları sonrasında Türkiye'ye dönmek için geldiği New York-Kennedy hava alanında FBI ajanları tarafından gözaltına alındı. Hakim karşısına çıkarılan Atilla hakkında da, daha önce büyük jüri tarafından onaylanmış, ancak gizli tutulan bir iddianame olduğu ortaya çıktı. Atilla da, Zarrab davasına dahil edildi. Daha sonra yaptığı "davaların ayrılması" ve "kefaletle tutuksuz yargılanma" istekleri de Hakim Berman tarafından reddedildi. Atilla'nın da ana iddianameye dahil edilmesiyle, Zarrab davasında "sanık" konumundaki isim sayısı beşe çıktı.

* DÖRDÜNCÜ İDDİANAME

ZAFER ÇAĞLAYAN DA SANIK OLDU

Zarrab davasında dördüncü iddianame ise Eylül 2017’de ortaya çıktı. Bu iddianamede ilk kez AKP’den bir isim, eski Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan da sanık oldu. Çağlayan dışında 17-25 Aralık operasyonları döneminde Halkbank Genel Müdürü olan Süleyman Aslan, Genel Müdür Yardımcısı Levent Balkan ile, Zarrab’ın en yakın adamı Apdullah Hapmani de “sanık” olarak davaya dahil edildi. Zarrab davasında yargılanan toplam sanık sayısı 9’a çıktı.

Savcılık, dördüncü iddianameyi tam da, Atilla’nın avukatlarının yapmış olduğu “Zarrab ile dava dosyaları ayrılсын” başvurusuna Hakim Berman’ın karar vereceği dönemde ortaya çıkardı. Dördüncü iddianamede, Zarrab ve diğer sanıklar aleyhine ortaya koyulan suç sayısı 4’ten 6’ya çıktı. “Suç işlemek amacıyla şebeke kurmak” ve “aynı suçu defalarca işlemek” de iddianameye girdi. Sanıklar için başlangıçta istenen 75 yıl hapis cezası da 90 yıla kadar çıktı.

* ERDOĞAN ADI YENİDEN DAVA DOSYASINDA

Zafer Çağlayan’ın da sanık olarak davaya dahil olduğu dördüncü iddianamenin ardından yapılan yazışmalarda, Erdoğan adı yeniden dava dosyasına dahil oldu. Zarrab’ın Süleyman Aslan ve Zafer Çağlayan ile e-mail yazışma ve telefon görüşmelerinde, o dönemde Başbakanlık görevinde bulunan Recep Tayyip Erdoğan ile görüşme çabalarından bahsetmesi savcılık yazışmalarında kamuoyuyla paylaşıldı. O dönemde bir banka satın almak isteyen Zarrab’ın, Zafer Çağlayan’ın bir akrabasının düğününde, Erdoğan ile yaptığını iddia ettiği görüşme savcılık dilekçesinde yer aldı.

* ZARRAB VE AVUKATLARININ SESSİZLİĞİ

Çağlayan’ın da adının geçtiği iddianamenin yayınlanmasının ardından ise davada en büyük kırılma yaşandı; Zarrab ve avukatları tam bir sessizliğe büründü. İddianameye, Atilla’nın avukatları yasal süre içinde itiraz ederken, Zarrab tarafından hiçbir itiraz adımı gelmedi. Son iddianamenin ardından Zarrab duruşmalara çıkmamaya, Zarrab’ın avukatları mahkeme sürecindeki rutin hiçbir yazışmayı yapmamaya başladılar. Bu durum bizzat Atilla’nın avukatları tarafından Ekim 2017’de yapılan bir ön duruşma sırasında da “Zarrab sessiz sanık oldu” ifadesiyle resmen kayıtlara geçirildi. Zarrab ve avukatlarının bu sessizliği ise, “savcılık ile anlaşmaya” ve “itirafçılığa” bağlandı. Nitekim, tam bu süreçte Zarrab’ın adı, ABD’nin internet ortamındaki Federal Hapishane kayıtlarından da çıktı; Kayıtlarda, Zarrab’ın Ekim ayı başında “salıverildiği” ibaresi yer alırken, Savcılık ayrımı vermeden “Zarrab hala federal gözetiminde” açıklamasını yaptı.

* DAVA DOSYASINA GİREN MÜHÜRLÜ KARAR VE ATILLA’NIN AVUKATLARININ “HASSAS TANIK” ÇIKIŞI

Zarrab’ın itirafçı olup olmadığı resmen açıklanmadı. Ancak tartışma sürerken, dava dosyasına içeriği kamuoyuna açıklanmayan mühürlü bir mahkeme kararı dahil oldu. Kararın hemen ardından yapılan savcılık ve Atilla’nın avukatları arasındaki yazışmalarda da, savcılığın avukatlara “yeni deliller sunduğu”, ancak bu delilleri üçüncü kişilere açıklamamın yasaklandığı ortaya çıktı. Atilla’nın avukatları da, jürili dava öncesindeki son ön duruşmada isim vermeden Savcılığın ortaya çıkardığı bir “hassas tanıktan” bahsettiler, bu “hassas tanığın adını bile müvekkilleri olan Atilla ile paylaşmamaktan” yakındılar. Bu yakınma da “hassas tanık, SAVcılıkla anlaşılan Reza

Zarrab mı” söylentilerini iyice güçlendirdi.

Jürili duruşma öncesinde yapılan son yazışmalarda, Atilla’nın jüri üzerinde iyi izlenim vermek için takım elbise istemesi, Zarrab’ın avukatlarının ise böyle bir talepte bulunmaması ise, Zarrab’ın duruşmalara “sanık” olarak çıkmama ihtimalini güçlendirdi. Zarrab’ın “tanık” sıfatıyla duruşmada ifade verip vermeyeceği ise netlik kazanmadı.

* DURUŞMALAR BAŞLIYOR

“Zarrab davası” olarak başlayıp, “Atilla davasına” evrilen davada duruşmalar jüri seçiminin ardından başlayacak. Duruşmaların üç hafta kadar sürmesi, Aralık’ın son haftasında kararın açıklanması bekleniyor.

Günün Trend Videosu

ABD aile AKP Avukat Başbakanlık Çocuk Cumhurbaşkanı dava dolandırıcılık Donald Trump Ekonomi Bakanı Emine Erdoğan FETÖ
Halkbank New York operasyon Polis Recep Tayyip Erdoğan Reza Zarrab savcı Terör trafik

Loading...